

VELIKA GOSPA, JESTE LI ZNALI?

- ▶ Da naša Velika Gospa ove godine slavi 100. godinu postojanja.
- ▶ Da je naša Velika Gospa jedina i specifična proslava Gospe Sinjske izvan samog Sinja.
- ▶ Da je grad Chicago priznao da je procesija za Velika Gospa najstarija takva fešta u Chicagu koja se održava na istim prostorima.
- ▶ Da se u Sinju održava svake godine Sinjska viteška igra pod nazivom Sinjska alka. Ove godine je odrana 291. u čast Gospi, a iz zahvalnosti za pobjedu nad Turcima 1715. godine.
- ▶ Da obitelj Valerije Babić, njeni prijatelji i susjedi svake godine uoči Velike Gospe dolaze pješke u našu crkvu iz mjesta Justice (oko 15 milja od našecrkeve). Oni ispunjavu zavjet Gospi Sinjskoj hodanjem koje traje oko 6 sati uz autoputove, kroz gužve, promet i sve moguće različitosti čikaške metropole.
- ▶ Da posjetitelji za našu Veliku Gospu dolaze iz 10 do 15 američkih država (od Floride do Californije), uključujući drugu i treću generaciju obitelji Nizetic iz Californije koja dolazi svake godine na devetnicu Velikoj Gospi.
- ▶ Da svi gradonačelnici Chicaga zadnjih 50 godina sudjeluju u procesiji za Veliku Gospu zajedno s mnogim drugim gradskim ocima.
- ▶ Da se redovito za Veliku Gospu u župi Sv. Jeronima skupe Hrvati od 1. do 5. generacije.
- ▶ Da ove godine na proslavu 100. godišnjice dolaze Sinjski alkari, predstavnici Viteškog alkarskog društva Sinj I predstavnici grada Sinja.
- ▶ Da ove godine na dan fešte sudjeluje u procesiji 10 orkestara, uključujući I poznati orkestar američke mornarice s oko 70 članova.
- ▶ Da će na večer Velike Gospe održati se veliki speklakularni vatromet s nekoliko ugodnih iznenađenja.
- ▶ Da o događaju Velike Gospe redovito pišu čikaške novine, poglavito Chicago Tribune i Chicago Sun-Times.
- ▶ Da zabava, glazba i zajedništvo čekaju na vaš dolazak! Ove godine imati ćemo veliki broj glazbenih sastava koji će Vas ugodno zabaviti, uključujući Dražena Žanka iz Hrvatske.
- ▶ Da na dan velike Gospe imamo I izvlačenje velikih nagrada. Prva nagrada je \$5,000.00

Velika Gospa—putovanje kroz povijest Prije 100 godina (1)

Do 1906. godine dio grada u Chicaga koji nosi ime Bridgeport imao je oko 5,000 Hrvata. Te iste godine, grupa dalekovidnih hrvatskih emigranata organizirala je društvo imenom «Dalmatinsko obiteljsko društvo Gospe Sinjske». Namjera Društva je bila omogućiti pomoć obiteljima u potrebi te održavati socijalne i kulturne veze.

Društvo je okupljalo većinom ljude iz Dalmacije koji su naseljavali ovaj dio grada, a došli su iz Sinja, Poljica, Kaštela, Imotskog, Dubrovnika, Šolte, Brača, Hvara i drugih mjesta. Društvo je dobilo ime po Gospi Sinjskoj čije svetište je daleko najpoznatije u Dalmaciji, a slika Gospe bliska ljudima.

Nakon šest godina, 1912. ovi hrvatski imigranti iz Dalmacije osnovali su hrvatsku župu Svetog Jeronima, ali već godine 1906. počeli su slaviti svoju Gospu Sinjsku, posebice na dan kada je i slavlje u Sinju, 15. kolovoza. (*nastavlja se*)

Velika Gospa—putovanje kroz povijest (2)

Uspostavom “Dalmatinskog obiteljskog društva Gospe Sinjske” 1906 u čikaškom Bridgeportu počelo je organizirano slavlje u čast Gospi. Oni su posebice slavili Gospu Sinjsku kao spomen i vez između domovine iz koje su došli i svog novog prebivališta. Godine 1906. Hrvati Bridgeporta su slavili Svetu Misu u češkoj župi Sv. Ivana Nepomuka, a crkva je bila locirana na 25. ulici i Princeton aveniji (Ova crkva utemeljena u vrijeme velikog požara u Chicagu godine 1871. zatvorena je potpuno godine 1990.) U posebnim prigodama kao što je bila Velika Gospa, u ovoj crkvi su Hrvati slavili svetu misu na hrvatskom jeziku te je imali potpuno na raspolaganju. Dakle crkveni skupovi i slavlja Hrvata održavali su se u ovoj crkvi od 1906. do 1912. godine. Procesija se također održavala u istoj blizini.

Godine 1907. kupljena je prva crkvena zastava Gospe Sinjske koju su Hrvati onda koristili na svim svojim slavljinama, a plaćena je velikom cijenom toga vremena, 75 dolara.

Godine 1910, oko 543 obitelji iz Dalmacije pridružile su se “Društvu Gospe Sinjske” te tako uspostavili najveće hrvatsko društvo u Srednjem dijelu Amerike. Budući da su članovi ovog Društva bili vrlo vezani za svoju vjeru i za štovanje Gospe, sve više je dolazila do izražaja potreba za svojom vlastitom crkvom i župom. Tako godine 1912. dolazi do osnutka Hrvatske župe Svetog Jeronima na 25. ulici. (*nastavlja se*)

Velika Gospa— putovanje kroz povijest (3)

Godine 1912. osnovana je službeno Hrvatska župa Sv. Jeronima i pod tim imenom postoji sve do danas. Župljani su kupili i obnovili 40 godina staru crkvu na 25. ulici i Wentworth aveniji koju su sagradili njemački Luterani (obe crkve koje je do sada posjedovao Sv. Jeronima u svojoj 94. godišnjoj povijesti izgradili su Luterani i stoga su obe crkve bile napravljene u obliku slova U s balkonima.)

Ključna grupa ljudi koji su osnovali župu bile su obitelji hrvatske obitelji iz Dalmacije njih oko 600 koje su pripadale 6 godina starom Dalmatinskom obiteljskom društvu Gospe Sinjske. Članovi ovog Društva pridružili su se odmah župi, tako da je prva proširena procesija s novom župom bila 1913 godine. Otpočela je u 9 sati ujutro od “Germania Hall” (23. ulica i Wentworth) do crkve Sv. Jeronima, nakon koje je slijedila svečana sv. Misa.

U ovoj procesiji nošene su tri zastave, a grupa od 12 profesionalnih glazbenika je osigurala glazbu. Svi članovi ovog društva morali su biti u procesiji (ili pak darovati \$2.00) Nakon Sv. Mise održavao se banket sa zabavom koji je trajao sve do ponoći. Braća Bradarić darovali su umjetničku sliku Gospe Sinjske za novu župnu crkvu. Župa je posvetila jedan oltar sa strane u čast Gospi Sinjskoj. To je ista slika koja i danas urešava našu crkvu.

Velika Gospa— putovanje kroz povijest (4)

U ranim godinama proslave Velike Gospe, sudionici su gotovo isključivo bili članovi Društva Gospe Sinjske. Ali nakon nekoliko godina druga društva su pristupila ovom društvu u slavlju. Tako već ranih godina imamo društva: Sveti Nikola-Otok Šolta, Dalmatinska bratska sloga, Gospa of Karmela i Dalmatinsko obiteljsko društvo. Samim tim i procesija Gospi Sinjskoj bivala je sve veća.

Hrvati su uvijek imali posebno intimnu pobožnost Gospi, te je stoga razumljivo da je 15. kolovoza bio tako drag i važan dan za sve njih. U tom kontekstu lako je razumjeti da su Hrvati gotovo svetogrđem i anti hrvatskim smatrali obaveze na Veliku Gospu, odnosno odlazak na posao. Mnogi pojedinci i obitelji u početnim godinama patili su dosta zbog činjenice da nisu odlazili raditi na taj dan. Posebice u vremenima kada je posao oskudijevao. To su bila posebice teška vremena za nove imigrante koji su često bili izrabljivani. Ali, usprkos svemu i uz bilo koju cijenu, oni nisu odlazili na posao taj dan. Stoga nije iznenađujuće, poznavajući ta vremena i ljude da je ovaj naš festival uvijek slavljen na sam dan, dakle 15. kolovoza iako su svi ostali festivali, procesije i slavlja u gradu Chicagu pomaknuti na najbliži vikend. I dokle god ovaj dan bude u prvom redu slavlje Marije, majke Kristove, on će se slaviti na ovaj dan.

Velika Gospa— putovanje kroz povijest (5)

I dok je broj Hrvata rastao u ovom dijelu grada, rasla je sve više i potreba za većom crkvom. Nakon 10 godina u svojoj prvoj maloj crkvi na 25. ulici i Wentworth aveniji, župljani su kupili crkvu na 28. ulici i Princeton aveniji. Crkva je kupljena od švedskih luterana 1922. Iste godine otvorena je i privatna župna katolička osnovna škola Sv. Jeronima koja djeluje sve do danas.

S novom crkvom i školom, sva župna društva bila su pozvana sudjelovati u procesiji za Veliku Gospu. . Među novim društvima bili su: Sv. Jure, zaštitnik Poljičana, Hrvatska katolička zajednica; Gospa od Ružarja, Hrvatska bratska zajednica; Hrvatska katolička zajednica: odsjeci Sv. Jeronim i Sv. Ante; Društvo Svete Terezije, Marijina djeca, Društvo Imena Isusova, Društvo Sv. Marije Otok Cres i djeca škole Sv. Jeronima. Godinama kasnije pridružili su se ratni veterani i udruga roditelja škole Sv. Jeronima.

Velika Gospa— putovanje kroz povijest (6)

Slijedeći tradiciju koja je u Hrvatskoj odavno postala dio života naroda, nakon procesije Velike Gospe i nakon svečanog slavlja Svete mise, slijedila je fešta, zajedništvo oko istog

stola. Za ovu zajednicu ovdje kao i za mnoge u dijaspori to zajedništvo je bilo izraženo tradicionalnom hrvatskom gozbom. U ranim godinama, fešta se održavala na ulici "28th Place", a kasnije je pomaknuta na Princeton Aveniju kako bi se stvorio prostor za veći broj ljudi.

Ove hrvatske gozbe o Velikoj Gospi postale su također prepoznatljive po hrvatskoj janjetini. Pedesetih godina prošlog stoljeća za Veliku Gospu se uobičajeno peklo 100 janjaca. Ljudi su dolazili s raznih strana te često čekali u redu satima kako bi kupili ovaj hrvatski specijalitet. Čestiti i dobri muževi iz naše župe provodili su čitavu noć i dan pekući janjce kako bi sve bilo gotovo do 8 sati ujutro na dan velike Gospe. To čine i danas na gotovo isti način!